

Memo: KOV turvalisuse II seminar Rapla vallas

Aeg: 12. november 2024

Koht: Rapla Kultuurimaja

Osalesid: Agnes Kurvits, Heiti Vahtra, Hanna-Liisa Tiitso, Siim Kohari, Anne-Ly Pedaja, Liina Vesso, Jaan Sildoja, Ave Viks, Helen Hints, Anne Kalf, Anne Leht, Tanel Vahter, Karine Vest, Sven Murula, Ülle Seervald, Tiina Kalde, Hannes Vald, Villem Pöder, Ülle Laasner, Gert Villard, Tarmo Tanvel, Age Rebel, Anabell Kinkar, Piret Laur, Rain Terras, Toomas Nael (vt registreerimiseht Lisas 1).

Päevakava:

1. Sissejuhatus (Heiti Vahtra)
Rapla valla turvalisuse arenguprogramm, ülevaade senistest tegevustest (vt lisatud ettekande faili)
2. Soojendusarutelu (Ave Viks)
Määratletud turvalisuse võtmeprobleemide prioriseerimine
3. I rühmatöö (Heiti Vahtra, Ave Viks)
Valdkondlikes töötubades sõnastatud probleemide põhjal eesmärkide (2-3) seadmine
4. II rühmatöö (Heiti Vahtra, Ave Viks)
Eesmärkide saavutamiseks vajalikud võtmetegevused/sekkumised, teekonnakaardi koostamine
5. Seminari kokkuvõtte ja edasised tegevused (Heiti Vahtra, Ave Viks)

I. Sissejuhatus: Rapla valla turvalisuse arenguprogramm, ülevaade senistest tegevustest

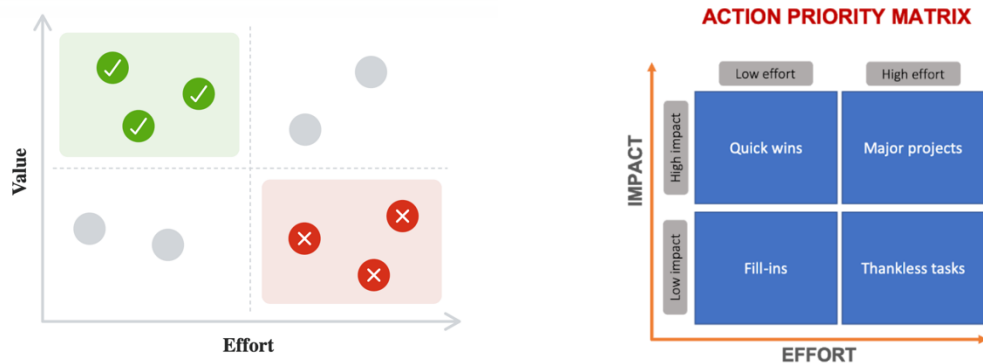
Seminari esimeses osas anti osalejatele ülevaade Rapla valla turvalisuse arenguprogrammi hetkeseisust, keskendudes kohaliku tasandi turvalisuse tegevusmudeli loomisele, mille eesmärk on süsteemselt parendada elanike turvalisust ja valmisolekut erinevateks kriisideks. Selle raames viidi märtsist novembrini 2024 läbi mitmekülgne töö, mis hõlmas põhjalikke andmeanalüüse, juhtrühma arutelusid ning kolme valdkondlikku töötuba. Juunis toimunud avaseminaril kaardistati viis peamist probleemvaldkonda, mis pani aluse Rapla valla heaoluprofiili koostamisele. Heaoluprofiil annab ülevaate valla elanike demograafilistest muutustest, sotsiaalsetest suundumustest ja turvalisuse olukorrast, tuginedes statistilistele andmetele, elanike küsitlusele ning seminaril toimunud rühmatööde kaardistatud probleemvaldkondadele. Septembris toimunud juhtrühma kohtumisel otsustati lihtsustada käsitletavaid probleemvaldkondi, konsolideerides sõltuvusainete kasutamise noorte riskikäitumise valdkonnaga ning eakate turvalisuse kogukonna teadlikkuse ja KOV-i kommunikatsiooni valdkonnaga. Peamiste probleemide põhjalikumaks analüüsiks ja lahenduste leidmiseks lepidi kokku teemavaldkondade põhiste töötubade korraldamises. Oktoobris ja novembris läbiviidud töötubades keskenduti probleemide täpsustamisele ja lahenduste väljatöötamisele. Esimene töötuba tõi esile puudujäägid kriisijuhtimise protsessides, vastutusahelates ning KOV-i ja kogukonna vahelises koostöös. Teises töötoas rõhutati noorte riskikäitumise ja sõltuvusainete leviku probleeme, sealhulgas varajase

sekkumise ja võrgustikutöö puudulikkust. Kolmas töötuba keskendus kogukondade teadlikkuse tõstmisele ja eakate turvalisuse tagamisele, tuues välja vajaduse paremate koostöövõrgustike ja kriisivalmiduse lahenduste järele. 2024. aasta lõpuks on eesmärk lõpetada Rapla valla turvalisuse tegevusmudeli koostamine. 2025. aastal keskendutakse selle mudeli praktilisele rakendamisele, kogukondade aktiivsema kaasamisele ning prioriteetsete probleemide lahendamisele.

II. Soojendusarutelu: määratletud turvalisuse võtmeprobleemide prioriseerimine

Osalejad hindasid individuaalselt seni määratletud võtmeprobleeme prioriteetsuse maatriksit kasutades.

Probleeme hinnati lähtudes nende lahendamise (ohjamise) keerukusest (st kui keerukas ja seega kui suurt pingutust vajab probleemi lahendamine) ning probleemi lahendamise mõju olulisusest üldisele turvalisusele Rapla vallas). Hindamiseks kasutati menti.com keskkonda. Maatriks peaks aitama selgitama, millistele tegevustele peaks pöhimõelduse suunama.

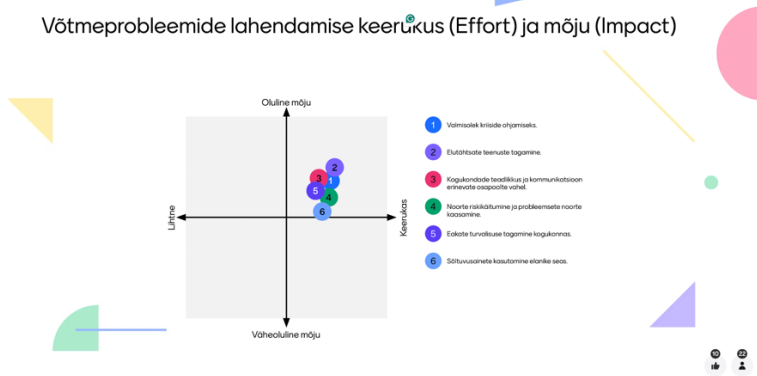
Joonis 1. Prioriteetsuse maatriks

Osalejad hindasid järgmisi Rapla valla turvalisuse võtmeprobleemide lahendamise prioriteetsust:

- Valmisolek kriiside ohjamiseks.
- Elutähtsate teenuste tagamine.
- Kogukondade teadlikkus ja kommunikatsioon erinevate osapoolte vahel.
- Noorte riskikäitumine ja probleemsete noorte kaasamine.
- Eakate turvalisuse tagamine kogukonnas.
- Sõltuvusainete kasutamine elanike seas.

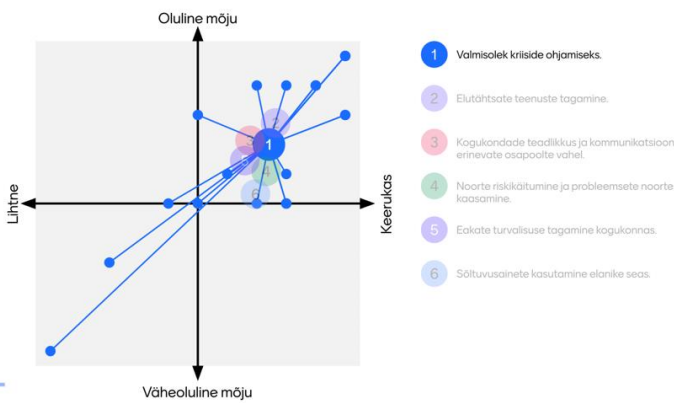
Oma hinnangu andsid 22 osalejat. Hinnangute koondsummana asetusi kõik probleemid võtmetegevuste lahtrisse – so tegevused, mis on kõige keerukamad, aga ka kõige suurema mõjuga.

Võtmeprobleemide lahendamise keerukus (Effort) ja mõju (Impact)

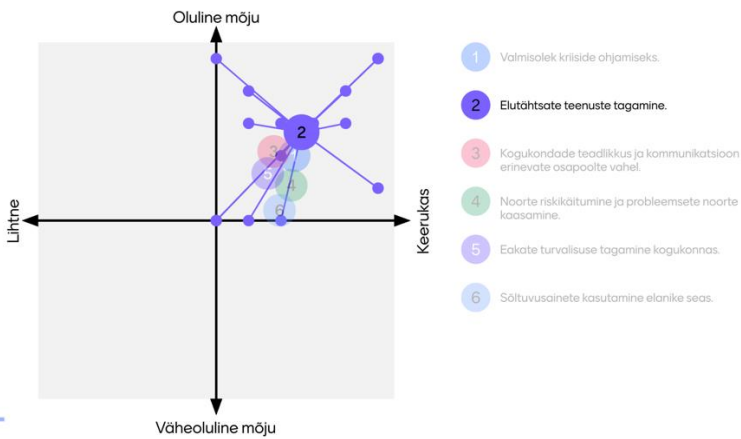

Joonis 2. Rapla valla turvalisuse probleemide asetumine prioriteetsuse maatriksis

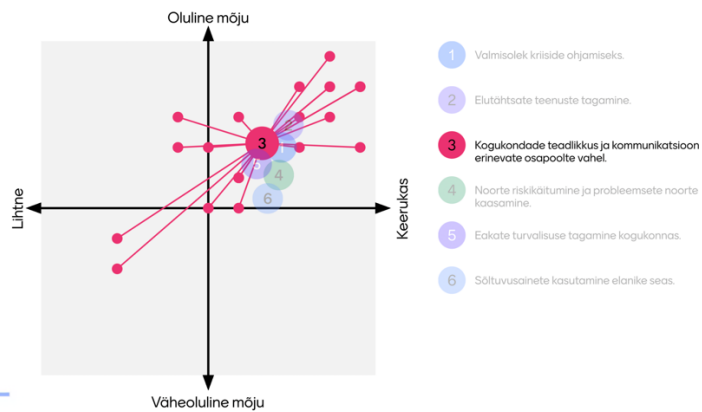
Individuaalsete hinnangute lõikes esines suurem variatiivsus (vt jooniseid 3-9).

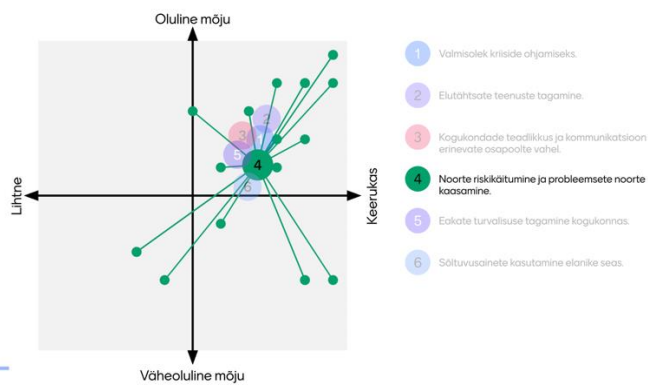
Joonis 3. Hinnangud probleemi "Valmisolek kriisideks" lahendamise prioriteetsusele

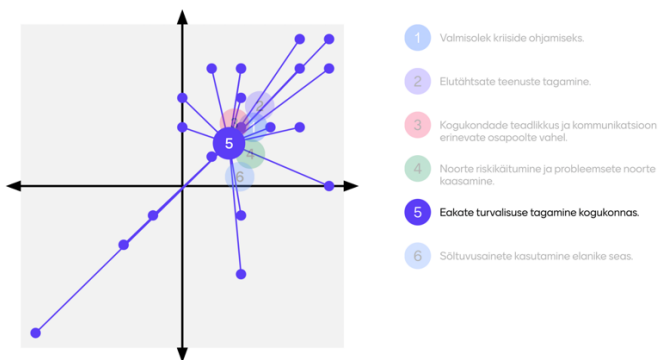
Joonis 4. Hinnangud probleemi "Elutähtsate teenuste tagamine" lahendamise prioriteetsusele

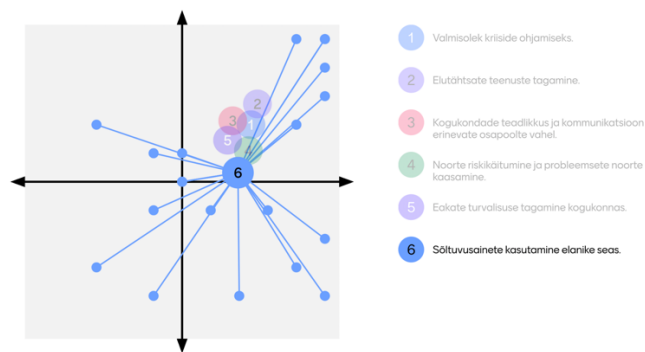
Joonis 5. Hinnangud probleemi "Kogukondade teadlikkus ja kommunikatsioon erinevate osapoolte vahel" lahendamise prioriteetsusele

Joonis 6. Hinnangud probleemi "Noorte riskikäitumine" lahendamise prioriteetsusele

Joonis 7. Hinnangud probleemi "Eakate turvalisus" lahendamise prioriteetsusele

Joonis 8. Hinnangud probleemi "Noorte riskikäitumine" lahendamise prioriteetsusele

Individuaalsete vastuste põhjal on kõige suurem konsensus probleemi „Elutähtsate teenuste lahendamise“ prioriteetsuse osas ning kõige lähemal nn „Tänamatute tegevuste“ alale - so tegevused, mille lahendamine on keerukas/ vajab olulist pingutust, kuid mille mõju on väiksem - on peetud sõltuvusainete kasutamise probleemi lahendamist.

III. I rühmatöö: valdkondlikes töötubades sõnastatud probleemide põhjal eesmärkide seadmine (2-3 tk). Tööleht on kättesaadav [SIIT](#) (sh vt Lisa 2).

Enamik seminaril osalejaid olid varem osalenud probleemvaldkondade töötubades toimunud aruteludes ning jagunesid kolme tööruhma, et seada varasemalt määratletud probleemidele konkreetsed eesmärgid.

Esimene töörühm, kelle fookus oli teemal „Valmisolek kriiside ohjamiseks. Elutähtsate teenuste tagamine“, määratledes järgmised eesmärgid:

- 1) Rapla vallas on koostöös oluliste partneritega korraldatud selge kriisjuhtimise kava, koostatud on erinevate hädaolukordade jaoks vajalikud juhendmaterjalid.
- 2) Rapla vallas on selge kriisikommunikatsiooni plaan ning eri osapoolte (KOV asutused kui partnerorganisatsioonid ja kogukonnad) teadmine ja arusaamine enda rollist ja tegutsemisest kriisis.

Teine töörühm, kelle fookus oli teemal „Noorte riskikäitumine, probleemsete noorte kaasamine“, määratledes järgmised eesmärgid:

- 1) Toimib tõhus koostöövõrgustik riskinoortega tegelemiseks.
- 2) Koolitöötajad on teadlikud varajase märkamise põhimõtetest, oskavad neid oma töös rakendada ning loodud on selged ja toimivad protsessid laste suunamiseks vajalikele teenustele.
- 3) Lastevanemad on tänu tõhusale teavitustööle teadlikud noorte riskikäitumise põhjustest, tagajärgedest ja ennetamise võimalustest ning aktiivselt kaasatud koostöö- ja suhtlusvõrgustikesse koolide ja teiste partneritega, et toetada laste arengut, heaolu ja riskikäitumise ennetamist.

Kolmas töörühm, kelle fookus oli teemal „Kogukondade teadlikkus ja kommunikatsioon erinevate osapoolte vahel“, määratledes järgmised eesmärgid:

- 1) Rapla valla kogukonnad on teadlikud, kuidas esinevates kriisiolukordades käituda.
- 2) Rapla valla kerksuskeskused toimivad.
- 3) Rapla valla kogukondades on toimivad koostöövõrgustikud.

IV. II. rühmatöö: eesmärkide saavutamiseks vajalikud võtmetegevused/sekkumised, teekonnakaardi koostamine. Tööleht on kättesaadav [SIIT](#).

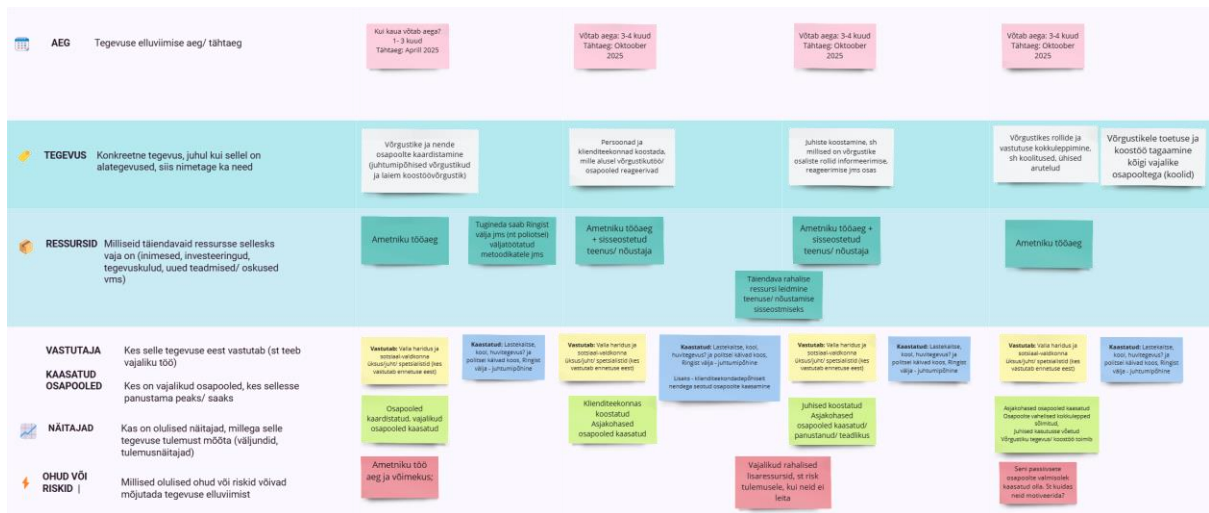
Seminari teises osas keskendusid kolm töörühma eesmärkide saavutamiseks vajalike võtmetegevuste ja sekkumiste määratlemisele ning teekonnakaartide koostamisele. Iga töörühm valis varasemalt määratletud eesmärkidest ühe, mille alusel hakati looma teekonnakaarti, mis hõlmas järgmisi samme: aeg, tegevus, ressursid, vastutajad, kaasatud osapooled, ohud/riskid, näitajad.

Esimene töörühm, kelle fookus oli teemal „Valmisolek kriiside ohjamiseks. Elutähtsate teenuste tagamine“, koostas eesmärgile „Rapla vallas on koostöös oluliste partneritega korraldatud selge kriisjuhtimise kava, koostatud on erinevate hädaolukordade jaoks vajalikud juhendmaterjalid“ järgmise teekonnakaardi:

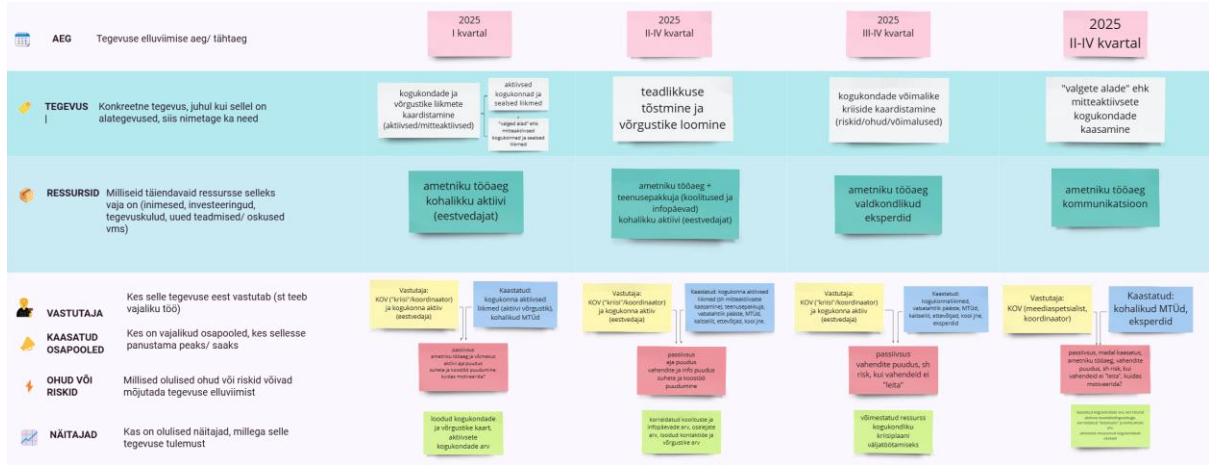
Joonis 9. Eesmärgi „Rapla vallas on koostöös oluliste partneritega korraldatud selge kriisjuhtimise kava, koostatud on erinevate hädaolukordade jaoks vajalikud juhendmaterjalid“ teekonnakaart.

Teine töörühm, kelle fookus oli teemal „Noorte riskikäitumine, probleemsete noorte kaasamine“, koostas eesmärgile „Toimib tõhus koostöövõrgustik riskinoortega tegelemiseks“ järgmise teekonnakaardi:

Joonis 10. Eesmärgi „Toimib tõhus koostöövõrgustik riskinoortega tegelemiseks“ teekonnakaart.

Kolmas tööruhm, kelle fookus oli teemal „Kogukondade teadlikkus ja kommunikatsioon erinevate osapoolte vahel“, koostas eesmärgile „Rapla valla kogukondades on toimivad koostöövõrgustikud“ järgmise teekonnakaardi:

Joonis 11. Eesmärgi „Rapla valla kogukondades on toimivad koostöövõrgustikud“ teekonnakaart.

Rühmatööde lõppedes lepitati kokku, et teiste eesmärkide teekonnakaardid koostatakse rühmade poolt novembrikuu lõpuks, hiljemalt 28.11.

Esimene tööruhm, kelle fookus oli teemal „Valmisolek kriiside ohjamiseks. Elutähtsate teenuste tagamine“, koostab teekonnakaardi eesmärgile „Rapla vallas on selge kriisikommunikatsiooni plaan ning eri osapoolte (KOV asutused, partnerorganisatsioonid ja kogukonnad) teadmine ja arusaamine enda rollist ja tegutsemisest kriisis“. Teine tööruhm, kelle fookus oli teemal „Noorte riskikäitumine, probleemsete noorte kaasamine“, koostab teekonnakaardid kahele järgnevale eesmärgile: „Koolitöötajad on teadlikud varajase märkamise põhimõtetest, oskavad neid oma töös rakendada ning loodud on selged ja toimivad protsessid laste suunamiseks vajalikele teenustele“ ning „Lastevanemad on tänu tõhusale teavitustööle teadlikud noorte riskikäitumise põhjustest, tagajärgedest ja ennetamise

võimalustest ning aktiivselt kaasatud koostöö- ja suhtlusvõrgustikesse koolide ja teiste partneritega, et toetada laste arengut, heaolu ja riskikäitumise ennetamist“. Kolmas töörühm, kelle fookus oli teemal „Kogukondade teadlikkus ja kommunikatsioon erinevate osapoolte vahel“, koostab teekonnakaardid kahele järgnevale eesmärgile: „Rapla valla kogukonnad on teadlikud, kuidas esinevates kriisiolukordades käituda“ ning „Rapla valla kerksuskeskused toimivad“.

V. Seminari kokkuvõte ja edasised tegevused

Rapla valla turvalisuse seminaril 12. novembril 2024 keskenduti valla turvalisuse arenguprogrammi hetkeseisule, prioriteetsete probleemide määratlemisele ning eesmärkide ja teekonnakaartide koostamisele. Seminaril osalejad jagunesid kolme töörühma, kes töötasid välja konkreetseid eesmärke ja alustasid nende saavutamiseks vajalike tegevuste planeerimist. Edasiste tegevustena lepidi kokku, et kõik töörühmad lõpetavad oma eesmärkide teekonnakaardid novembrikuu lõpuks. Seejärel kohtutakse 10. detsembril iga töörühmaga eraldi, et täpsustada eesmärke, tegevusi ja indikaatoreid ning määrata elluviimise ja seire kord, sealhulgas juhtimiskorraldus.

Lisa 1. Seminaril osalejate registreerimisleht

Projekt "Ennetava ja turvalise elukeskkonna arendamine" toetatav tegevus 2.4.
"Kohaliku tasandi võrgustikutöö edendamine turvalisuse suurendamiseks"

Rapla valla turvalisuse arenguprogramm

SEMINAR

võtmeprobleemide määramine

12. november 2024 Rapla Kultuurikeskuse kinosaaalis
(Tallinna mnt 17, Rapla)

OSALEJATE REGISTREERIMISLEHT

Jrk. nr	Ees- ja perekonnanimi	Asutus/organisatsioon	Allikiri
1	Agnes Kunnits	Rapla Vallavalitsus	<i>[Signature]</i>
2	Harti Valitars	Rapla Vallavalitsus	<i>[Signature]</i>
3	Hanno-Liise Tüts	Rapla Vallavalitsus	<i>[Signature]</i>
4	Sim Kõvari	Kasvandi kool ja MTÜ Kõne Keskus	<i>[Signature]</i>
5	Anne-Ly Pedaj	Rapla UU	<i>[Signature]</i>
6	Liina Veno	Rapla UU	<i>[Signature]</i>
7	Jaak Sildaj	PPA	<i>[Signature]</i>
8	Ave Ties	Collaborative Projects	<i>[Signature]</i>
9	Hele Niits	Rapla Vallavalitsus	<i>[Signature]</i>

Projekt "Ennetava ja turvalise elukeskkonna arendamine" toetatav tegevus 2.4.
 "Kohaliku tasandi võrgustikutöö edendamine turvalisuse suurendamiseks"

10	Anne Kael	valdkogude kogu koostamine	Anne Kael
11	Anne Kael	Rapla VV	Anne Kael
12	Tanel Vahtra	PÄA	Tanel Vahtra
13	Karim Vast	Vahstra	Karim Vast
14	Sven Murumäe	Rapla VV	Sven Murumäe
15	Mille Suvvald	ROKÜ	Mille Suvvald
16	Emma Kaldre		Emma Kaldre
17	Ilmaris Kaldre	Ilmaris is kaitse kool Kogukorraldus	Ilmaris Kaldre
18	Valdemar Põder	Raikküla	Valdemar Põder
19	Mulle Laanmaa	ROL	Mulle Laanmaa
20	GERT VILKARD	RAPLA VV	Gert Vilcard
21	TARMO TANUEL	KAIU	Tarmo Tanuel
22	Age Rebel	Kuusi küla	Age Rebel
23	Anabell Kinkar	linna koolanik	Anabell Kinkar

Projekt "Ennetava ja turvalise elukeskkonna arendamine" toetatav tegevus 2.4.
"Kohaliku tasandi võrgustikutöö edendamine turvalisuse suurendamiseks"

24	Piret Laan	RVKU	Jaw
25	Laine Veeras	RUV	_____
26	Koona Neel	RUV	_____
27			
28			
29			
30			

Lisa 2. Rapla valla turvalisuse eesmärgid

Eesmärgi sõnastamise kontrollnimekiri

Eesmärk:
SMART mudel eesmärkide sõnastamiseks

S M A R T

- S: Konkreetne (Specific)
- M: Mõõdetav (Measurable)
- A: Saavutatav (Achievable)
- R: Relevant (Asjakohane, realistlik)
- T: Ajaliselt mõõdetav (Timely)

Noored

Eesmärk 1: Arendada/täiustada riskinoortega tegelevat koostöövõrgustikku.

Eesmärk 2: Tõsta koolitöötajate teadlikkust, teadvustada varast märkamist. Olemas on selged teekonnad, teenuste suunamine.

Eesmärk 3: Tõsta lastevanemate kaasatust ja teadlikkust

Probleemid:

- Sõltuvainete kerge kättesaadavus ja laialdane levik noorte ja täiskasvanute seas, mida tellitakse Interneti kaudu ning mille piiramine on raske.
- Puudujäägid riskikäitumisega noorte toetamisel, eriti vanusele 13-14, mille tõttu jääb varajane sekkumine ja noorte probleemide ennetamine ebapiisavaks.
- Närg koostöövõrgustik koolide, noorsootöötajate, lapsevanemate ja kohaliku omavalitsuse vahel, mis takistab riskikäitumise varajast tuvastamist ja noortele õigeaegse toetuse pakkumist (koolijuhide, õpetajate, lapsevanemate, KOV ja PPA rollid vajavad täpsustamist ja tugevdamist).
- Lapsevanemate ebapiisav kaasatus ja teadlikkus, mis piirab nende võimalusi oma lapsi paremini toetada riskikäitumise ennetamisel ja probleemide lahendamisel.

Elanike kriisivalmidus

Eesmärk 1: Rapla vallas on korraldatud selge kriisijuhtimise kava, koostatud on erinevate hädلولukordade jaoks vajalikud juhendmaterjalid.

Eesmärk 2: On selge komminkatsiooni juhend ja teadmine enda elanike/teenuspakkujate ja kogukondade informeerimiseks. Lisaks on olemas teadmine info liikmisest partnerorganisatsioonidelt KOV-le.

Eesmärk 3

Probleemid:

- Puuduvad selged kriisijuhtimise protsessid ja vastutusahelad KOV-s, mis tagaksid elutähtsate teenuste järjepideva toimimise kriisiolukordades.
- Puuduvad selged KOV-le kohandatud ja loodud juhendmaterjalid, kuidas kriisiolukorras käituda, protsessi suunata ning juhtida.
- Senine vähene koostöö ja omavaheline kommunikatsioon omavalitsuse, teenusepakkujate ja kogukondade vahel.
- Puudub selge arusaam kuidas ja kellega toimub kommunikatsioon kriisijuhtumites.

Kogukonnad ja eakad

Eesmärk 1: Rapla valla kogukonnad on teadlikud, kuidas erinevates kriisiolukordades käituda.

Eesmärk 2: Rapla valla kerkuskeskused toimivad.

Eesmärk 3: Rapla valla kogukondades on toimivad koostöövõrgustikud

Probleemid:

- Kogukonnaliikmed ei ole teadlikud, et iga kodanik peaks olema valmis kriisiolukorras esialgu iseseisvalt toime tulema; ligne sõltuvus välisest abist on muutunud inimesed passiivseks ja "õpitud abituse" ohvriks.
- Kogukondades puudub piisav teadlikus kriisivalmidusest ja kriisiolukorras tegutsemisest.
- Puudub teadmine kogukondade kerkuskeskustest – kus kerkuskeskus asub, kes kerkuskeskusele juhib ning millised on kriisisituatsioonides kerkuskeskuse võimalused.
- Vallal puudub ülevaade vajalikest koostöövõrgustikest, mida tuleks arendada ja tugevdada kriisivalmiduse ning kogukondade iseseisvuse suurendamiseks, sealhulgas ei ole täpsustatud, millised piirkonnad on juba kaetud kogukonna aktiivide poolt ja milliste katmata piirkondade kogukondi peaks lisavõrgustike loomise eesmärgil kaasama.
- "Naabri Valve" süsteem on eakate ja haavatavate elanike toetamiseks kriisiolukorras puudulik; ei ole selge, kes vastutab nende turvalisuse ja vajaduste jälgimise eest.
- Kogukonnaliikmed ei sekku riskinoorte käitumisse, kuna kardetakse hilisemaid tagajärgi, mis vähendab ennetavat tegevust ja riskinoorte toetamist.